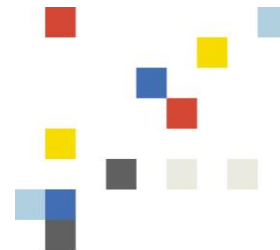

INFORMASJON OM JUSTERVESENETS REGELVERK OG PRAKSIS VED PRODUKSJON AV FERDIGPAKNINGER

**Hvordan søke om e-merking av ferdigpakninger og hvordan søke om
stikkprøvebasert egenkontroll av ferdigpakninger?**

Innhold

1. INNLEDNING OG DEFINISJONER.....	2
DEL 1: INFO TIL PRODUSENTER/SELGER AV AUTOMATISKE VEKTER	3
DEL 2: INFO TIL FORPAKKER AV FERDIGPAKNINGER.....	4
2.1. Lov og forskrift.....	4
2.2. Ulike muligheter for kontroll med ferdigpakninger generelt	4
2.3. e-merking av ferdigpaknede varer.....	5
2.4 Krav til samsvar.....	5
2.4.1 Spesielt om samsvar ved bruk av automatisk sjekkvekt til 100 % kontroll av innholdet i ferdigpakninger.	6
VEDLEGG 1: STIKKPRØVEBASERT EGENKONTROLL og e- MERKING AV FERDIGPAKNINGER	8
VEDLEGG 2: SØKNAD OM STIKKPRØVEBASERT EGENKONTROLL	11
VEDLEGG 3: SØKNAD OM e- MERKING AV FERDIGPAKNINGER	12

1. INNLEDNING OG DEFINISJONER

Denne informasjonen er ment for produsenter (selgere) av automatiske vekter som selges som fylleutstyr ved produksjon av ferdigpakninger og for forpakkere av ferdigpakninger. Del 1 retter seg til produsent/selger av automatiske vekter mens del 2 retter seg til forpakkere av ferdigpakninger.

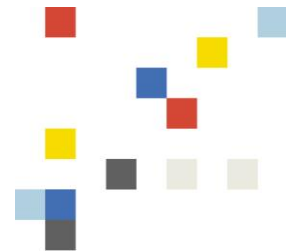
I denne informasjonen menes med:

Samsvarsvurdering: Vurdering som avgjør om et måleredskap har slike egenskaper at det oppfyller de kravene som er fastsatt i eller i medhold av lov om målenheter, måling og normaltid. Det kan være nasjonal samsvarsvurdering foretatt av Justervesenet eller samsvarsvurdering etter EØS-avtalen foretatt av teknisk kontrollorgan.

Automatisk vekt: Et måleredskap som bestemmer massen av et produkt uten inngrep fra en operatør, og som følger et forhåndsdefinert program av automatiske prosesser karakteristisk for måleredskapet.

Ferdigpakning: Kombinasjonen av en vare og den individuelle emballasje når den er pakket uten at kjøperen er til stede og har en vekt eller et volum som er fastsatt på forhånd, og som ikke kan endres uten at forpakningen enten blir åpnet eller gjennomgår en synlig forandring.

Forpakker: Den som er ansvarlig for påfylling av varen.

DEL 1: INFO TIL PRODUSENTER/SELGER AV AUTOMATISKE VEKTER

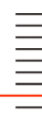
Forskrift om målenheter og måling fastsetter hvilke måleredskaper som er underlagt krav når de selges eller tilbys for salg. I henhold til denne bestemmelsen er det krav til automatiske vekter, for eksempel gravimetrisk fyllmaskiner.

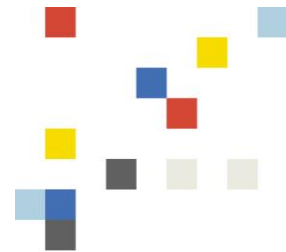
Automatiske vekter skal i utgangspunktet alltid ha en gyldig samsvarsvurdering før den selges eller tilbys for salg. Produsenten eller den som gjør den automatiske vekten tilgjengelig på det norske markedet er ansvarlig for dette.

Det kan søkes om fritak fra kravet til samsvarsvurdering i henhold til forskrift om målenheter og måling § 4-6. Produsenten eller den som er ansvarlig for at den automatiske vekten gjøres tilgjengelig på det norske markedet er ansvarlig for å søke om fritaket. Fritaket må være innvilget før vekten selges.

For at et slikt fritak kan gis, er det en forutsetning at det ikke er krav til måleredskapet når det er i bruk og at det ellers er forsvarlig. Dersom en automatisk vekt skal brukes for å fylle ferdigpakninger, og forpakker godtgjør at innholdet i ferdigpakningen skal kontrolleres med et egnet og godkjent måleredskap (for eksempel kontrollvekt¹), eventuelt ved stikkprøvebasert egenkontroll, stilles det ingen krav til den automatiske vekten (fyllerstyret) under bruk (se Del 2). I slike tilfeller *kan* det dermed gis fritak fra kravet til samsvarsvurdering ved salg av automatiske vekter (fyllerstyr). Hvorvidt det er forsvarlig med fritak, vurderes konkret i det enkelte tilfelle.

¹ Med kontrollvekt menes for eksempel automatiske sjekkvekt eller ikke-automatiske vekt

DEL 2: INFO TIL FORPAKKER AV FERDIGPAKNINGER

2.1. Lov og forskrift

Lov av 26. januar 2007, nr 04 om målenheter, måling og normaltid inneholder blant annet en bestemmelse om samsvar mellom det reelle måleresultatet og angivelsen av måleresultatet. Dette er omtalt under 2.4.

Forskrift om målenheter og måling § 3-4 fastsetter hvilke måleredskaper og målinger som er underlagt krav ved bruk til økonomisk oppgjør. I henhold til denne bestemmelsen stilles det krav under bruk til alle automatiske vekter dersom de benyttes som grunnlag for økonomisk oppgjør.

Et måleredskap brukes til økonomisk oppgjør når resultatet av en måling danner grunnlaget for beregning av den pengeverdien (prisen) som skal betales eller gjøres opp på annen måte, herunder beregning av verdier ved handelstransaksjoner og direkte salg til publikum, fastsettelse av innholdet i ferdigpakkede varer, avgift, toll, skatt, premie, bonus, akkord, bøter, vederlag, godtgjørelse, erstatning eller betaling av lignende art.

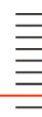
Ved all produksjon av ferdigpakninger, der det benyttes ikke-godkjente måleredskaper, skal innholdet i pakningene kontrolleres med et egnet og godkjent måleredskap. Justervesenet kan i det enkelte tilfelle godta stikkprøvebasert egenkontroll. Dette gjelder både dersom måleredskapet ved salg er fritatt fra kravet til samsvarsvurdering og der det benyttes måleredskap som det ikke er krav til når det selges eller tilbys for salg jf. forskrift om målenheter og måling § 3-1.

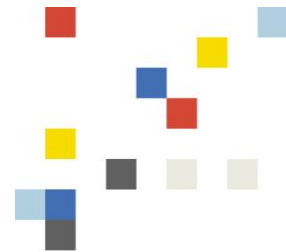
Krav ved bruk av e-merking av ferdigpakninger reguleres i egen forskrift.

2.2. Ulike muligheter for kontroll med ferdigpakninger generelt

Lov om målenheter, måling og normaltid samt tilhørende forskrifter åpner for ulike løsninger ved produksjon av ferdigpakninger. Følgende løsninger er i samsvar med lov og forskrift:

- Fylleutstyret har en gyldig samsvarsvurdering
- Fylleutstyret har ikke gyldig samsvarsvurdering, men innholdet i alle pakningene kontrolleres på et egnet og godkjent måleredskap
- Det foreligger godkjenning til å benytte e-merking av ferdigpakninger (se pkt. 2.3)
- I det enkelte tilfelle kan Justervesenet akseptere at bedriften gjennomfører stikkprøvebasert egenkontroll av nettoinnholdet i ferdigpakningene. Vilkår for aksept følger av vedlegg 1 "Stikkprøvebasert egenkontroll og e-merking av ferdigpakninger". Informasjon om hva søknaden må inneholde framgår av vedlegg 2 "Søknad om stikkprøvebasert egenkontroll".

2.3. e-merking av ferdigpakkede varer.

Bruken av e-merket er regulert i forskrift 21. desember 2007 nr.1730 om e-merking av ferdigpakninger. Det er Justervesenet som godkjenner bruk av e-merket i Norge. I forbindelse med en søknad om bruk av e-merket vil Justervesenet foreta en vurdering av kontrollmetoder og rutiner (prosedyrer) ved pakking eller ved import av varer fra land utenfor EØS-området. Godkjenning til å bruke e-merket innebærer en kontroll av at bedriften har et kontrollopplegg som gir tilfredstillende sikkerhet for korrekt innhold i pakningene. En godkjenning innebærer også at Justervesenet foretar periodiske kontroller for å vurdere om godkjenning til å e-merke ferdigpakningene kan opprettholdes.

Ved bruk av e-merket kan kontrollen med innholdet i ferdigpakninger baseres på stikkeprøvekontroll eller 100 % kontroll. Pakninger som e-merkes skal ha et gjennomsnittlig nettoinnhold som minimum tilsvarer den mengde som er angitt på pakningen. Det er ikke angitt noen øvre grense på hvor mye pakningen kan inneholde, overpakking er ikke regulert i forskriften. Det gis godkjenning til e-merking til spesifiserte produkter/produktgrupper og pakkelinjer. En produsent kan velge å søke godkjenning for e-merking for enkelte pakkelinjer.

e-merket kan kun benyttes på ferdigpakninger der nettoinnhold

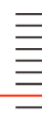
- er angitt i vekt eller volum
- er forhåndsbestemt
- er mellom 5 g og 10 kg, eller mellom 5 ml og 10 l

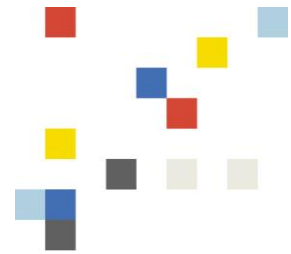
Vilkår for godkjenning for e-merking av ferdigpakninger, følger av dette dokumentets vedlegg 1 "Stikkprøvebasert egenkontroll og e-merking av ferdigpakninger" samt forskrift av 21. desember 2007 nr. 1730 om e-merking av ferdigpakninger. Informasjon om hva søknaden må inneholde, framgår av vedlegg 3 "Søknad om e-merking av ferdigpakninger".

2.4 Krav til samsvar

Ved produksjon av ferdigpakninger med godkjent fylleutstyr eller ved 100 % kontroll av innholdet i ferdigpakningene, har det tidligere ikke vært krav til hvilke innstillinger man gjør på det godkjente fylleutstyret eller til utkasteren på kontrollredskapet.

Lov om målenheter, måling og normalt § 15 setter krav til at det reelle måleresultatet skal være i samsvar med det måleresultatet som angis. Dersom det benyttes kontrollredskap, for eksempel sjekkvekt, vil kravet om samsvar ha betydning i forhold til hvilke utkastergrense man kan sette i forhold til hvordan man utfører kontrollen.

Det skal være samsvar mellom angivelsen av måleresultatet og det reelle måleresultatet der det benyttes godkjent (samsvarsvurdert og godkjent under bruk) fylleutstyr til produksjon av ferdigpakninger.

Ved stikkprøvekontroll, vil nøyaktighetskravene settes som vilkår for kontrollopplegget.

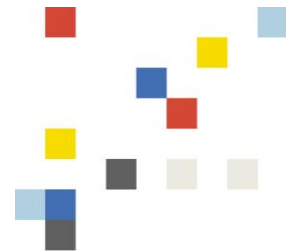
Kravet til samsvar i § 15 gjelder både positive og negative avvik. I noen typer produksjoner er det nødvendig med en viss overfylling, for å sikre at ferdigpakningene tilfredstiller de kravene som gjelder til det nominelle innholdet på avhendelsestidspunktet. Da konsekvensene av positive avvik først og fremst vil være av bedriftsøkonomisk art, antas det at bedriften selv vil sørge for minst mulig positivt avvik. Det vil derfor bare i særlige tilfeller være aktuelt for Justervesenet å kontrollere positivt avvik. Dersom mengdeangivelsen benyttes til å oppfylle annet regelverk, for eksempel som grunnlag for ressurskontroll i fiskeindustrien, vil det være aktuelt å kontrollere positivt avvik.

2.4.1 Spesielt om samsvar ved bruk av automatisk sjekkvekt til 100 % kontroll av innholdet i ferdigpakninger.

Dersom produksjonen foregår ved bruk av ikke-godkjent fylleutstyr med 100 % kontroll med automatisk sjekkvekt, vil det normalt foreligge samsvar dersom det ved kontrollen tas høyde for kravene i OIML R87 (Quantity of product in prepackages), som for øvrig er i henhold til kravene i forskrift om e-merking. I slike tilfeller kan samsvar vurderes å foreligge når avviket mellom utkastergrensen og angivelsen på ferdigpakningen ikke er større enn det dobbelte av verdiene angitt i tabell 1 dersom følgende vilkår er oppfylt:

- Det virkelige innholdet i pakningene skal i gjennomsnitt ikke være mindre enn nominell verdi.
- Ikke mer enn 2,5 % av antall pakninger kan ha et avvik som er større enn akseptabel toleranse angitt i tabell 1.
- Ingen pakninger skal ha et negativt avvik fra nominell verdi som er større enn det dobbelte av akseptabel toleranse angitt i tabell 1.

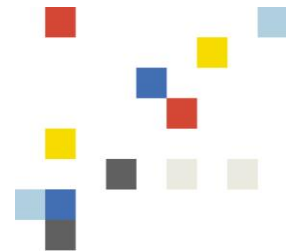
Nominell mengde Qn i gram (g) eller milliliter (ml)	Akseptabel negativ toleranse for enkeltpakninger (avvik mindre enn nominell verdi)	
	i prosent av Qn	i g eller ml
5 til 50	9	-
50 til 100	-	4,5
100 til 200	4,5	-
200 til 300	-	9
300 til 500	3	-
500 til 1000	-	15
1000 til 10.000	1,5	-
10.000 til 15.000	-	150
15.000 til 50.000	1	-

Tabell 1 Negative toleranser for enkeltpakninger (OIML R87)

Praktiske konsekvenser ved bruk av automatisk sjekkvekt til kontroll av nettoinnhold i ferdigpakninger:

- Samsvar kan normalt anses å foreligge dersom det benyttes utkastergrense på inntil det dobbelte av akseptabel toleranse i tabell 1. I slike tilfeller forutsettes at sjekkvektens programvare ivaretar kravet til gjennomsnitt og antall mellom akseptabel toleranse og det dobbelte av denne.
- Samsvar kan normalt anses å foreligge dersom det benyttes utkastergrenser på akseptabel toleranse i tabell 1. I slike tilfeller forutsettes at sjekkvektens programvare ivaretar kravet til gjennomsnitt.
- Samsvar kan normalt anses å foreligge dersom det benyttes utkastergrense satt til nominell verdi dersom kravet til gjennomsnitt ikke ivaretas av programvaren til sjekkvekten.
- Kontrollmetoden må være av en slik art at ferdigpakninger med større avvik enn utkastergrensen, tas ut av produksjon.

VEDLEGG 1: STIKKPRØVEBASERT EGENKONTROLL OG e- MERKING AV FERDIGPAKNINGER

1. STANDARDVILKÅR

Disse standardvilkårene er i henhold til OIML R87 (2003) og for øvrig i henhold til forskrift om e-merking. Det skal benyttes godkjent utstyr for egenkontrollen.

Nøyaktighetskrav

- Det virkelige innholdet i pakningene skal i gjennomsnitt ikke være mindre enn nominell verdi.
- Ikke mer enn 2,5 % av antall pakninger kan ha et negativt avvik som er større enn akseptabel negativ toleranse angitt i tabellen(e) nedenfor.
- Ingen pakninger skal ha et negativt avvik fra nominell verdi som er større enn det dobbelte av akseptabel negativ toleranse angitt i tabellen 2 og/eller 3 nedenfor.

Nominell mengde Qn i gram (g) eller milliliter (ml)	Akseptabel negativ toleranse for enkeltpakninger (avvik mindre enn nominell verdi)	
	i prosent av Qn	i g eller ml
5 til 50	9	-
50 til 100	-	4,5
100 til 200	4,5	-
200 til 300	-	9
300 til 500	3	-
500 til 1000	-	15
1000 til 10.000	1,5	-

Tabell 2: Negative toleranser for enkeltpakninger (e-merking og OIML R87)

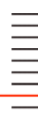
OIML R87 omfatter pakninger opp til 50 kg eller 50 liter nettoinnhold. For større pakninger vurderes kravene i hvert enkelt tilfelle.

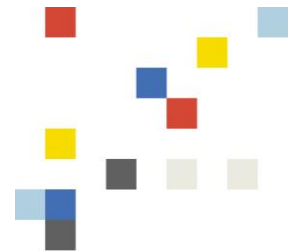
10.000 til 15.000	-	150
15.000 til 50.000	1	-

Tabell 3 Negative toleranser for enkeltpakninger, utvidet tabell (OIML R87)

Minstedeling for vekt

I tabell 4 angis sammenhengen mellom maksimal minstedeling (oppløsning) på kontrollvekten og nominelt innhold i ferdigpakningen. Dersom dette ikke er oppfylt,

kan et alternativ være bevisst overfylling av pakningene. Overfyllingen skal da være lik differansen mellom benyttet minstedeling og aktuell minstedeling i tabellen. Målværdien for produksjonen skal da økes med denne differansen.

Alternativt kan overfyllingen beregnes ut i fra kunnskap om / erfaringstall fra prosessen (inkl. målenøyaktigheter). Beregningene må i så fall kunne framlegges.

Minstedeling (e)	Nominelt innhold
≤ 0,1 g	≥ 5 g
≤ 0,2 g	≥ 10 g
≤ 0,5 g	≥ 25 g
≤ 1 g	≥ 110 g
≤ 2 g	≥ 330 g
≤ 5 g	≥ 1670 g
≤ 10 g	≥ 3330 g
≤ 20 g	≥ 6670 g

Tabell 4 Minstedeling for vekt (veiledning)

Hvis volum måles indirekte ved hjelp av veiing, skal det virkelige innholdet for volumenheter bestemmes ved eller korrigeres til 20 °C. Dette gjelder ikke for frosne varer.

2. KOSTNADER

Saksbehandling av søknader og oppfølgingskontroll av bedrifter som har fått aksept for stikkprøvebasert egenkontroll eller e-merking av ferdigpakninger faktureres i henhold til kapittel 6 i forskrift om målenheter og måling.

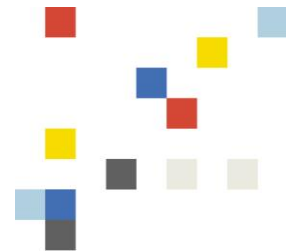
3. AKSEPT AV KONTROLLOPPLEGG:

Justervesenet foretar et første besøk hvor det vurderes om det angitte kontrolloppet er tilfredsstillende og om det følges. Videre gjennomfører Justervesenet en "referansetest" (ref. vedlegg 2 i Forskrift om e-merking av ferdigpakninger eller OIML R87, pkt. 4) som skal ha positivt resultat for at bedriftens egenkontroll kan aksepteres.

Dersom Justervesenet finner at opplegget tilfredsstillende kravene, gis en aksept på stedet som bekreftes med brev.

Dersom opplegget ikke tilfredsstillende kravene, angis de områdene hvor opplegget må bedres og det gis en frist for bedriften til å dokumentere at nødvendige korreksjoner

er gjennomført. Om det er nødvendig med et nytt besøk før kontrollopplegget kan aksepteres, avgjøres av Justervesenet.

4. VIDERE TILSYN I BEDRIFTEN:

Justervesenet kan årlig foreta et oppfølgingsbesøk hos bedriften hvor det gjennomføres referansetest og enkelte kontroller med at opplegget for egenkontrollen er fulgt. Data fra egenkontrollen må derfor oppbevares inntil neste besøk fra Justervesenet.

5. IKKE AKSEPT AV KONTROLLOPPLEGG:

Dersom det blir klart at bedriften ikke vil tilfredsstillende de krav som er satt, vil Justervesenet sette krav til 100 % kontroll av pakningene eller trekke tilbake godkjenning for e-merking. Det samme kan Justervesenet gjøre etter at aksept er gitt, dersom påpekte avvik ikke er tilfredsstillende rettet innen 6 måneder.

6. KONTAKT

Søknad om aksept for stikkprøvebasert egenkontroll eller søknad om e-merking av ferdigpakninger kan sendes til:

Justervesenet
Fetveien 99
2007 Kjeller

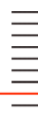
eller e-post til: postmottak@justervesenet.no

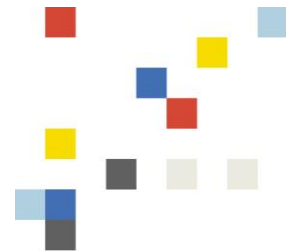
Spørsmål vedrørende ordningen kan rettes til:

Fride Overrein Susegg
e-post: fos@justervesenet.no

eller

Nils Magnar Thomassen
e-post: nmt@justervesenet.no

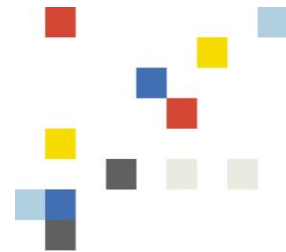

VEDLEGG 2: SØKNAD OM STIKKPRØVEBASERT EGENKONTROLL

Den enkelte bedrift må sende en søknad til Justervesenet om å benytte stikkprøvebasert egenkontroll fremfor 100 % kontroll av ferdigpakningene. Søknaden må inneholde følgende opplysninger:

- Bedriftens navn og adresse; kontaktperson
 - Pakkelinjer og produkter
 - antall pakke- (produksjons-) linjer og deres identitet
 - type produkt(er)
 - nominelle vekt-/volumstørrelser som produseres
 - partistørrelser og hvordan partiet identifiseres
 - produksjonshastighet (antall enheter pr. time)
 - egenvektsområde dersom mengde volum bestemmes ved veiing
- Egenkontroll (dokumenteres ved hjelp av instruksjer/prosedyrer)
 - beskrivelse av kontrollmetoden for nettomengde (antall stikkprøver pr. time, antall prøver i hver stikkprøve, aksjons- og stoppgrenser i forhold til nominell verdi)
 - metode for bestemmelse av egenvekt der dette er påkrevd
 - rutiner for tarakontroll
 - dokumentering av egenkontrollen (registreringer fra stikkprøvekontrollen)
 - rutiner for avviksbehandling
 - rutiner for opplæring av personell
- Kontrollutstyr
 - angi minstedeling (oppløsning), typebetegnelse og typegodkjeningsnummer til benyttede kontrollvekter. Vektene må ha en avlesningsnøyaktighet som er tilpasset nominell verdi på pakningene (se tabell 4 med forklaring).
 - for annet måleutstyr (tetthetsmåling etc.) angis typebetegnelse og siste kalibreringsdato.
- Informasjon om at søknaden gjelder for stikkprøvebasert egenkontroll

VEDLEGG 3: SØKNAD OM e- MERKING AV FERDIGPAKNINGER

Se forskrift av 21. desember 2007, nr 1730 om e-merking av ferdigpakninger

Den enkelte forpakker eller importør i Norge må sende en søknad til Justervesenet om å få benytte e-merking av ferdigpakninger. Dersom en bedrift har flere adresser, oppgis adressen(e) der pakkingen(e) av de aktuelle produktene foregår i Norge. Hvis en bedrift pakker for en annen, skal navn og adresse til den bedriften som pakker varen oppgis på søknaden.

Søknaden om e-merking av ferdigpakninger må inneholde følgende opplysninger:

- Alle opplysningene som etterspørres i dette dokumentets vedlegg 2 om søknad om stikkprøvebasert egenkontroll
- Merking
 - Informasjon om hvilken merking eller påskrift det er som gjør det mulig å identifisere forpakkeren eller importøren.
 - Eksempel på emballasje eller bilde av emballasje som viser påskrifter. Bildet eller tilsendt emballasje må vise at kravene gitt i forskriftens vedlegg 1 punkt 3 tilfredsstilles. Bilde eller emballasje kan ettersendes hvis dette ikke er ferdig utarbeidet på søknadstidspunktet. Forutsatt at tilsendt bilde eller emballasje er representativt for øvrige produkter, er det tilstrekkelig med et eksempel selv om det pakkes flere ulike produkter.
- Informasjon om søknaden gjelder som forpakker eller importør
- Informasjon om at søknaden gjelder for e-merking av ferdigpakninger

Spesielt for importører²:

Ferdigpakningene skal være entydig merket slik at det kan spores tilbake hvem som er importør av ferdigpakninger til EU/EØS-området. Som importør av varer fra land utenfor EU/EØS vil importøren stå som ansvarlig for at de e-merkede ferdigpakningene tilfredsstillt kravene gitt i EU-direktiv 76/211/EØF. Importøren har ansvaret for at det virkelige innholdet i ferdigpakninger kontrollmåles. I praksis betyr dette at importøren enten selv kan stå for kontrollmålingene av ferdigpakningene eller importøren må legge fram bevis for at han har de nødvendige garantier som gjør at han kan påta seg ansvaret. Søknaden må inneholde informasjon og rutiner for hvordan dette gjennomføres.

² Med importører menes i denne sammenheng de som tar ansvar for import av ferdigpakninger fra land utenfor EU/EØS området

